

Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

Co-AGE

REGIONÁLIS MODELL AZ IDŐSEBB EMBEREK ÉRDEKÉBEN VÉGZETT ÖNKÉNTES MUNKA TÁMOGATÁSÁRA

BURGENLAND PROJEKT-RÉGIÓ

Co-AGE ATHU 123

2019.11.01 –2022.10.31.

TARTALOMJEGYZÉK

.....	1
TARTALOMJEGYZÉK.....	FEHLER! TEXTMARKE NICHT DEFINIERT.
BEVEZETÉS	FEHLER! TEXTMARKE NICHT DEFINIERT.
1. FEJEZET: KIINDULÓ HELYZET	4
A Co-AGE projekt céljai Burgenland-ban mint projekt-régióban.....	4
Információk az idősebb emberek élethelyzetéről.....	4
Önkéntes elkötelezettségre vonatkozó szükséglet.....	5
2. FEJEZET: AZ ELKÖTELEZŐDÉS STRUKTURÁI.....	6
Szervezeti struktúrák és ezen fenntartói szervezetek jellegzetességei	6
3. FEJEZET: CÉLKITŰZÉSEK	8
Tapasztalatok a projekt indulásától fogva.....	8
A fejlesztési szükséglet felmérése.....	8
4. FEJEZET: MENEDZSMENT-FOLYAMATOK.....	9
Az önkéntesek feladatainak definiálása.....	9
Keretfeltételek megteremtése	Fehler! Textmarke nicht definiert.
Minősítés és további fejlesztés	9
5. FEJEZET: KOORDINÁCIÓS FOLYAMATOK	11
6. FEJEZET: KÍNÁLATOK.....	13
Támogató kínálat idősebb emberek számára.....	13
Kínálat olyan (akár idős) emberek számára, akik szívesen köteleznék el magukat önkéntesként.....	14
7. FEJEZET: KOOPERÁCIÓK	15

BEVEZETŐ

A.T1.3 aktivitás keretében (önkéntes-börze: a szervezeti keretfeltételek megteremtése) **közös bilaterális modellt** hoztunk létre **az idősebb emberek érdekében végzett önkéntes munka támogatására** (célkitűzések, struktúrák, kooperációk, folyamatok, kínálatok). Ez a **bilaterális Modell** képi a **regionális adaptációk közös alapját**, valamint a **regionális modellek értékelésének alapját**.

Az önkéntes munka fel-és kiépítéséhez a **projekt régióiban az előfeltételek különbözőek**. Ezért a D.T1.3.2 részletes kimenettel történik meg a **regionális modellekben** a közös modell **regionális adaptációinak dokumentálása, beleértve a négy részt vevő régióban az idősekért végzett önkéntes munkát esetlegesen kiegészítésként támogató intézkedéseket is**.

A bilaterális modell fejezetes struktúrája alapján kerülnek leírásra a **regionális modellben az idősebb emberek érdekében ill. általuk is végzett önkéntes munka célkitűzései, struktúrái és folyamatai, valamint a kínálatok és együttműködések, Burgenland** mint projekt-régió körülményeinek megfelelően.

1. FEJEZET: A KIINDULÓ HELYZET

Az első fejezet azt a **kontextust** tárgyalja, amelyben az **az idősök érdekében és általuk végzett önkéntes elköteleződés a Co-AGE projekt keretén belül Burgenland-ban** mint projekt-régióban elhelyezkedik.

A Co-AGE projekt céljai Burgenland-ban mint projekt-régióban

Projektünk víziója az, hogy felépítsük a helyi szereplők egy határon és településeken átívelő hálózatát, amellyel az önkéntes elköteleződést támogatjuk és a generációk közti szolidaritást, valamint a településeken átnyúló önkéntes tevékenységet mozdítjuk elő a határtérségben.

Ezen túlmenően az önkéntes munka kiváló példa a generációkon átnyúló segítségnyújtásra is. A projekt további fontos szempontja annak megmutatása, hogyan lehet megerősíteni a társadalmi közösséget az adott településeken.

Információk az idősebb emberek élethelyzetéről

A projekt-településeken végbemenő sok társadalmi változás, közte a nagyobb földrajzi mobilitás, vagy a családi kapcsolatok felbomlása, és a demográfiai változások, amelyek az egyre idősödő lakosság irányába mutatnak, együttesen a települések lakosságának növekvő elöregedéséhez vezettek. Ez a társadalmi szétválasztódás oda vezethet, hogy a pozitív kommunikáció az idősebb és fiatalabb emberek között csökken, és erősebb negatív differenciálódás megy végbe e két társadalmi csoport között. Mindkét csoportban rejlenek azonban olyan erőforrások, amelyek a mindenkori másik csoport számára nagy értéket képviselnek és sok problémás területük közös.

Így például sok fiatalabb és idősebb ember érzi magát a közösségén belül elszigeteltnek, úgy érzik, olyan döntések meghozatalakor, amelyek közvetlenül meghatározzák az életüket, peremhelyzetbe kerülnek. A generációkon átnyúló megoldási kezdeményezések nagy számúak és sokrétűek. Van azonban néhány központi fontosságú elv és ismertető jegy, amiket a következő definícióban felsorolunk:

A Co-AGE projekt célja az, hogy azokat az embereket, akik segíteni szeretnének és azokat, akik segítségre szorulnak, a projekt-településeken olyan aktivitások segítségével összehozza, amelyek hozzájárulnak a nagyobb összetartó erővel rendelkező közösségek felépítéséhez.

Önkéntes elkötelezettségre vonatkozó szükséglet

Kívánatos, hogy a projekt-településeken az aktivitások variációkban gazdagok legyenek, és módszertanilag sokrétű és kreatív spektrumot használjanak az emberek bevonására azért, hogy az idősebb emberek, de az önkéntes segítők érdeklődését és lelkesedését is felkeltsék. A következőkben megnevezünk néhány példát, ill. megfelelő aktivitást, amire a projekt-régióban szükséglet mutatkozik:

- a projekt-települések idősebb embereinek otthon történő meglátogatása, és a közös aktivitásokba való bevonása (beszélgetések lefolytatása, hogy ne legyenek egyedül)
- kiscsoportos aktivitások lebonyolítása – aktuális események megvitatása, kártya- és táblás játékok
- a digitális médiák kezelésével kapcsolatos képességek javítása (Social Media)
- könyvek (fel)olvasása
- információcsere társadalmi témákról (Nagyon sok kínálat létezik a szociális és egészségügyi területen – ezek közt könnyű elveszteni az áttekintést.)
- kártyázás
- sporttevékenységek
- séták
- sofőr- és kísérőszolgálat orvoshoz, bevásárláshoz stb.
- szükség szerint a beszerzések elintézése, például bevásárlás és gyógyszerrel való ellátás
- látogatószolgálat a pilot-település idősebb embereinél (könnyű háztartási tevékenységek, például szoba rendberakása, mosott ruha kiválogatása stb.)

2. FEJEZET: AZ ELKÖTELEZŐDÉS STRUKTÚRÁI

Azon **aktivitásoknál**, amelyek a **Co-AGE projekt intézményes keretein belül** zajlanak, **formális önkéntes elköteleződésről** van szó. Ebben a fejezetben azokat a struktúrákat írjuk le, amelyekbe a Co-AGE projekt keretén belüli önkéntes tevékenységek szerveződnek/szerveződtek **Burgenland**-ban mint projekt-régióban.

Szervezeti struktúrák és ezen fenntartói szervezetek jellegzetességei

A projekt megvalósítása Burgenland projekt-településein többek között egyházközségek, egyesületek, a Caritas, a Volkshilfe Burgenland (Mamas Küche [Mama konyhája]), Essen auf Rädern [ebéd keréken], pro mente, Vamos, valamint nyugdíjas- ill. idősklubok bevonásával történik.

Nyugdíjas-, ill. idősklubok

A közös aktivitások és továbbképzések a testet és szellemet megtartják fiatalnak. A társas összejövetelek és a változatosság lényeges szerepet töltenek be az aktivitások során. Havi klub-találkozókra kerül sor.

Egyházközségek

Az egyházközség a hívők számára szociális vallási közösséget jelent. Így a helyi templomban valósul meg.

A pilot-települések egyesületei

Főleg ünnepi aktivitások és ünnepélyek idején a szociális közeg köti össze a fiatalokat és az időseket.

Volkshilfe Burgenland, Mamas Küche

A Mamas Küche az egyik olyan társadalmi-gazdasági cég, amit az Arbeitsmarktservice Burgenland (Burgenlandi Munkaügyi Központ/AMS) támogat. A naponta frissen készített menüt egy szállító vállalat juttatja el az ügyfelekhez.

Caritas gondozás és ápolás

Ha az ápolás szükségessége felmerül, számos lehetőség és kínálat létezik a Caritas részéről, amely támogató szolgáltatásokat kínál. Palettájuk kiterjed a házi betegápolástól, a 24 órás ápoláson, a napközi foglalkozást biztosító központokon, a korlátozott idejű ápoláson keresztül egészen az időotthonokig és ápolási központokig.

pro mente – gondozási kínálat

A „sikeresen lebonyolított hétköznapi” a megfelelő életkontextusban fontos előfeltétele a pszichikai egészségnek. A szociális kíséret kínálata a pszichikailag beteg és pszichoszociálisan hátrányos helyzetű felnőtt emberekre koncentrál, akiknek van saját lakóterük (önállóan vagy a családjuknál), és korlátozottságuk miatt nem, vagy csak nagyon nehezen képesek fenntartani társadalmi kapcsolataikat. A szociális kíséret tisztán látogatói szolgálat, amit önkéntes módon nyújtanak.

Vamos Egyesület

Ez az egyesület a különleges szükségletekkel élő emberek integrációjának minden kérdésével és az összes életterületével foglalkozik.

Essen auf Rädern [Ebéd keréken]

Az a Samariterbund [Samaritánusok Szövetsége] által fizetés ellenében rendelkezésre bocsátott szolgáltatás közvetlenül házhoz szállítja a menüket.

3. FEJEZETT: CÉLKITŰZÉSEK

A projekt kezdetekor információgyűjtés zajlott, sok ülést, megbeszélést, workshop-ot tartottunk és informális beszélgetéseket folytattunk.

Tapasztalatok a projekt kezdete óta

Kleinmürbisch pilot-település helyi élete az utóbbi években nagyon megváltozott, az egyetlen vendéglőt, amiben trafik és áruház is volt, bezárták. A tagtemplomi istentiszteleteket korlátozták, így az idősebb emberek számára alig maradt lehetőség arra, hogy találkozhassanak. A Covid-19-pandémia óta és vele a helyzet csak tovább romlott, egyetlen egy rendezvény sem volt, az istentiszteletek számát tovább csökkentették, a látogatások és a találkozók az idős emberek számára időközben lehetlenné váltak.

Ez az időszak még világosabban megmutatta, hogy milyen fontosak a társadalmi kapcsolatok, és hogy ezek mennyire hiányoznak valamennyiünknek. Éppen az idősebb emberek valószínűleg még elszigeteltebbek voltak, és az elmagányosodás veszélyébe sodródtak.

Az a tény, hogy a településeken a 65 év feletti emberek aránya folyamatosan nő, megváltoztatta a társadalmi életet.

A fejlesztési szükséglet felmérése

Ugyanakkor a települési politika fontos feladata és esélye, hogy ezen projekt keretein belül gondoskodó és idősbarát közösségek létrehozására struktúrákat fejlesszen ki, erősítse meg az önkéntes munkát, és építse ki erre a területre.

Az emberek számára helyben meg kell teremteni az intézkedések kifejlesztésében való részvétel lehetőségét. Ezért az első lépést Kleinmürbisch lakosságának írásbeli megkérdezése jelenti.

A lakosok szóljanak bele az „idősbarát közösség közös alakításába”. Az önkormányzat (pártokon felüli) álljon ott a projekt mögött, és vegyen részt fenntartásában, ill. legyen tudomása a tervezett lépésekről, ugyanúgy, mint az egyesületeknek, ill. nyugdíjas- és időskluboknak.

4. FEJEZET: MENEDZSMENT-FOLYAMATOK

A 4. fejezet a Co-AGE projekt keretén belüli **menedzsment-folyamatait** írja le **Burgenland** projekt-régióban a pilot-települések **(mini-)projektjei** alapján.

Az önkéntesek feladatainak definiálása

A bizalmi munkatársak, azaz legalább egy személy a mindenkori pilot-településen jelentik a csatlakozási pontot az önkéntesek, ill. a települési szervezetek felé. Ez a tárgyalópartner határozza meg az önkéntesek csapatával közösen az időtervet a közös aktivitások számára, ill. ők definiálják, milyen bevetésekre van szükség a településen.

Azon feladatok kapcsán, amelyeket az adott településen végrehajtanak, idejekorán tisztázni kell az önkéntesek rendelkezésre állását, és meg kell beszélni az érintettekkel a lebonyolítás folyamatát.

Keretfeltételek megteremtése

A szükséges anyagok vagy erőforrások szervezését és beszerzését stb. a projekt-team-en belül tisztázzuk, ugyanígy a számlázást (a projekt saját számláit). Optimális lenne a bizalmi munkatársak számára egy biztosított munkahely az önkormányzati hivatalban, mivel ők jelentik a kapcsolatot a település felé is, így egyszerűbben koordinálhatnák a tevékenységeket. Ez azonban nem alapfeltétel.

Az önkéntesek kíséretét és koordinálását illetően a partneri munkavégzés és az elismerő bánásmód nagyon fontos. Ez azt is jelenti, hogy vannak végső határidők, amiket be is kell tartani, ill. újra kell tervezni, ha más megoldásra van szükség. Azonban mégsem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy önkéntességről van szó, mert itt végül is az önkéntesek az idejüket ajánlják fel, ez pedig nem magától értetődő.

Minősítés és további fejlődés

A bizalmi munkatárs fő feladatai közé tartozik, hogy a polgármesternek vagy a település illetékesének folyamatosan beszámoljon az előrehaladásról, problémák vagy felmerülő kockázatok esetén tájékoztassa őket, és részt vegyen a közös megoldások kidolgozásában. A marketing-intézkedéseket csak az önkormányzat illetékesével egyeztetett módon kerülhet sor.

A folyamatos kontroll és reflexió a megvalósítás lényegi részét képezi, egyrészt azért, hogy az időbeli lebonyolítás garantált legyen, a cél elérése lebegjen a szemünk előtt, és az esetlegesen szükséges módosító intézkedéseket időben meg tudjuk hozni.

Alapvetően a pontos tervezéssel és a kockázati tényezők mérlegelésével a cél a lehetséges hibák megelőzése. Mégis felléphetnek nem várt problémák, vagy nem megfelelően megítélt kockázatok. Ezek a sürgősségük szerint a szükséges módosító intézkedések bevezetését indokolhatják, pl. helyettesítő személy keresését, amennyiben a team egy tagja kiesne stb.

5. FEJEZET: KOORDINÁCIÓS FOLYAMATOK

Az 5. fejezet a Co-AGE projekt keretén belül végrehajtott **koordinációs folyamatokat** írja le **Burgenland projekt-régióban**, Kleinmürbisch pilot-település **(mini-)projektje** alapján.

Kleinmürbisch burgenlandi településen a tervekben szerepel a „IDŐSBARÁT TELEPÜLÉS KÖZÖS ALAKÍTÁSA“ c. felmérés mint miniprojekt. A felmérés célja az, hogy Kleinmürbisch lakóit informáljuk a „Co-AGE“ projektről és a bizalmi munkatársak tevékenységéről, és érzékenyítsünk az „idősbarát település közös alakítása“ témája iránt. A helybéli emberek kapják meg a lehetőséget, hogy szükségleteiket meghallgassák, és részt vegyenek az aktivitások és a támogató kínálat koncepcióinak kialakításában. Ezen túlmenően fel kell hívni a lakosság figyelmét az időseket szolgáló önkéntes menedzsmentre, ill. tájékozódni kell a részvételi hajlandóságokról is. A település politikai felelősei az eredmények ismeretében kézzel fogható információkhoz jutnak, és a projekt tartalmaival érdemben tudnak foglalkozni. Ezek jelentik az alapokat a konkrét projektaktivitások számára, és jó lehetőséget nyújtanak a nyilvánosság előtt történő prezentálására is. A felmérés a lakosság általános hangulatáról is képet ad, és hozzájárulhat a helyi politikai munka magasabb elismertségéhez is.

Kleinmürbisch lakói kapjanak átfogó információkat a „Co-AGE“ projektről, és értesüljenek a bizalmi munkatársak feladatköréről.

Az írásbeli felmérés keretében minden családnak meg szeretnénk adni a lehetőséget, hogy foglalkozhasson az „idősbarát település“ különböző témaköreivel, és véleményével input-okat szolgáltatthasson a jövőbeli projekt-aktivitások számára. Különböző tématerületekhez tartozó konkrét kérdésfeltevésekkel szeretnénk a szükségleteket felmérni. Az így keletkezett eredmények képezik a jövőbeni intézkedések, ill. projektek alapját.

Az önkéntesek aktivizálásának céljából a felmérés utolsó részében a lakosoknak az önkéntes-menedzsmenttel kapcsolatos véleményét szeretnénk összegyűjteni, valamint az együttműködésre való hajlandóságot felmérni.

MUNKACSOMAGOK
Projekt-információ és a koncepció prezentálása az önkormányzat ülésén
Projekt-team meghatározása és megvalósítási terv kidolgozás
Kérdőívek kifejlesztése és elkészítése
A lakosságnak szóló Információs dokumentum kidolgozása
Felmérés-csomag előkészítése
A felmérés végrehajtása
A kérdőívek kiértékelése
Az eredmények prezentálása az önkormányzat ülésén
Az eredmények prezentálása a lakosság számára
Befejezés

6. FEJEZET: KÍNÁLATOK

Ez a fejezet **leírja** azokat a **konkrét kínálatokat**, amelyek a Co-AGE projekt keretén belül **Burgenland** projekt-régióban, ill. az egyes pilot-településeken léteznek, ill. létezni fognak. Ennek során figyelembe vesszük a helyi/regionális adottságokat, szükségszerűségeket és keretfeltételeket

Támogató kínálat idősebb emberek számára

A projekt-települések aktivitásait illetően kívánatos, hogy azok legyenek variációkban gazdagok, kínálják a bevonásra szolgáló módszerek sokrétű és kreatív spektrumát, és így ne csak az idősebb emberek lelkesedését váltsák ki, hanem az önkéntes segítőkét is. A következőkben néhány példát sorolunk fel, ill. néhány alkalmas aktivitást, amelyekre a régióban szükséglet mutatkozik:

- a projekt-régióban élő idősebb emberek otthoni meglátogatása és közös aktivitásokba történő bevonása (beszélgetések folytatása, hogy ne legyenek egyedül)
- kiscsoportos aktivitások végrehajtása – aktuális események megtárgyalása, kártya-, és táblás játékok
- a digitális médiák kezelési képességének javítása (Social Media)
- könyvek (fel)olvasása
- információcsere társadalmi témákban (Nagyon sok kínálat létezik a szociális és egészségügyi területen – ezek közt könnyű elveszteni az áttekintést.)
- kártyázás
- sport-tevékenységek
- séták
- sofőr- és kísérszolgálat orvoshoz, bevásárláshoz stb.
- szükség szerint a beszerzések elintézése, például bevásárlás és gyógyszerrel való ellátás
- látogatószolgálat a pilot-település idősebb embereinél (könnyű háztartási tevékenységek, például szoba rendberakása, mosott ruha kiválogatása stb.)

Kínálat olyan (akár idős) emberek számára, akik szívesen köteleznék el magukat önkéntesként

Az önkéntesek számára fontos, hogy a segítségnyújtást rugalmasan valósíthassák meg, mivel a bevetésük önkéntességen alapul, és ez manapság már nem természetes. Ne legyen nyomás az önkénteseken, különben könnyen elveszthetjük őket az önkéntes munkát végzők köréből. Továbbá az önkéntesek rendelkezésére kell bocsátani az egészségügyi és szociális területen meglévő információkat és tudást, valamint az ottani szakértők elérhetőségét, hogy az általuk segített emberek kérdéseire választ is találjanak.

Egészen fontos, hogy a külön településeken élő azonos gondolkodású bizalmi munkatársak kölcsönösen megismerkedhessenek egymással (pl. karácsonyi ünnepélyeken vagy hasonló alkalmakkor). Itt beszámolhatnak egymásnak az élményeikről és múltbéli vagy aktuális aktivitásaikról. Ezzel jobban hasznosíthatók a szinergiák, a más bizalmi munkatársaktól való kölcsönös tanulás (Modelling of Excellence) nagyobb hangsúlyt kap, és új ötleteket könnyen közkinccsé lehet tenni.

7. FEJEZET: KOOPERÁCIÓK

A Co-AGE projekt a településeken olyan bázist akar megteremteni, amely a projekt befejezése után szolid és strukturált lábakon áll majd. Ehhez azonban szükséges a település (az önkormányzat) bevonása és beleegyezése, valamint éves költségvetés megszavazása a különböző tevékenységekre, kiadásokra stb.

A jövőben törekszünk a „Verein Nachbarschaftshilfe [Szomszédi segítségnyújtás Plusz Egyesület] “-tel való együttműködésre is.